

Артечки Э., Змарлицки С., Гавел Ю. — **Некоторые диагностические параметры и химический состав молока коров больных маститом, вызванным *Candida pseudotropicalis*.**

Исследовали 20 образцов первоначальных порций молока отобранных из отдельных четвертей вымени 5 коров, у которых установили мастит вызванный *Candida pseudotropicalis*. Установили, что взаимная корреляция между некоторыми диагностическими индикаторами мастита вызванного *C. pseudotropicalis* похожа на наблюдаемую при бактериальном мастите (число клеточных элементов, тест по Schalm'у, хлор-сахарное число). Установили, что в меру интенсификации воспалительного процесса наступает понижение в молоке содержания α_{s_1} -казеина, α -лакто-альбумина, β -казеина и β -лакто-глобулина при повышении в тоже время содержания серум-альбумина, крупномолекулярных глобулинов, γ -казеина и χ -казеина. В молоке коров с более сильным воспалительным состоянием наблюдали кроме того повышение содержания магния у кальция.

Artecki E., Zmarlicki S., Gaweł J. — **Some diagnostic indices and the composition of milk from the cows suffering from mastitis caused by *Candida pseudotropicalis*.**

Twenty samples of the first portions of milk from the individual quarters of the udder of 5 cows with the symptoms of mastitis caused by *C. pseudotropicalis* have been examined. The findings indicate that some interdependences between diagnostic indices (a number of cellular elements, Schalm's test, chloro-sugar number) in case of inflammation due to *C. pseudotropicalis* are alike to those indices caused by bacterial infection. It was found out that together with a progress of inflammation there is a decrease of the content of α_{s_1} -casein, α -lactalbumin, β -casein and β -lactalbumin in milk with an increase of the content of serum albumin, high molecular globulins, γ -casein and χ -casein. Also an increase of magnesium and calcium was noted in milk originating from the quarters with the signs of marked inflammation.

STANISŁAW KOZŁOWSKI

Koszalin

Występowanie chorób drobiu na terenie woj. koszalińskiego w latach 1966—1969

W związku z intensyfikacją rolnictwa i tworzeniem kombinatów hodowlanych drobiu należy się liczyć z rozprzestrzenieniem nowych jednostek chorobowych. Odczuwa się poważny brak danych dotyczących występowania chorób drobiu na terenie kraju. Oprócz prac statystycznych z terenu woj. zielonogórskiego (4) i krakowskiego (6) ujmujących całokształt zagadnień, inne doniesienia mają charakter tylko fragmentaryczny.

Wyniki i omówienie

Materiał do niniejszej pracy stanowiły padłe ptaki nadsyłane do Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Koszalinie w celu przeprowadzenia badań rozpoznawczych. Choroby drobiu występujące na terenie woj. koszalińskiego przedstawiono w tab. 1. W tabeli nie ujęto prób pochodzących z badania poubojowego drobiu, oraz prób kału kaczek badanych na nosicielstwo salmoneli.

Pomór rzekomy drobiu dzięki wprowadzeniu do masowych szczepień szczepionki „L”, obecnie nie stanowi problemu. W 1969 r. stwierdzono tylko jedno ognisko pomoru rzekomego kur u prywatnego hodowcy.

Natomiast zanotowano rozprzestrzenienie się u kurowatych chorób określonych jako „zespół schorzeń dróg oddechowych” (3), które szczególnie dotkliwe straty powodują wśród brojlerów. Na podstawie objawów klinicznych, zmian sekcyjnych i przeprowadzonych badań serologicznych należy przypuszczać, że z reguły są to mykoplazmozy dróg oddechowych. Do ba-

Tab. 1 Zestawienie chorób drobiu na terenie wojew. koszalińskiego w latach 1966—69

Jednostki chorobowe		Kury	Kurczęta	Kaczęta	Gęsi	Indyki	Bazanty	Perlice	Powię	Razem
Choroby bakteryjne i wirusowe	Pomór rzekomy	29								29
	Biłaczki	16								16
	Zespół schorzeń dróg oddechowych	31	94	5	4					134
	Salmonelozy	22	226	453	1				1	703
	Pastereloza	12		3						15
	Grutlica	50	5		7				1	63
	Grutlica rzekoma			15						15
	Kożyca				2					2
	Kolibakteriozy	33	78	44	6		3	4	1	169
	Paciorkowce	22	14	1						37
Gronkowce	1		6						7	
Grzybicze	Aspergiloza	5	4							9
	Monilioza		4					2		6
Choroby inwazyjne	Kokcydioza	4	167							171
	„Czarna główka”	1				8				9
	Glistnica	34	28		5					67
	Syngamozja		8							8
	Tasiemczyce			2	16					18
Choroby przymianki materii i inne	Awitaminoza A	6	81					8		95
	Awitaminoza E		45							45
	Niedobory mineralne		42					15		57
	Skaza moczanowa	8	5		1					14
	Zapalenie ropowiny i wogrzeczka żółtkowego disklat		93	30						123
Inne schorzenia	67	120	232	11					430	
Razem:	341	1014	793	51	8	3	29	3	2242	

dań serologicznych używano Mycognost produkcji Puławskich Zakładów Przemysłu Bioweterynaryjnego.

Odrębną grupę schorzeń z punktu widzenia epizootycznego i epidemiologicznego stanowią salmonelozy drobiu. Pałeczki z rodzaju *Salmonella* wyosobnione w 31,3% wszystkich badań. Szczegółowe dane z podziałem na serotypy przedstawiono w tab. 2. Najczęściej na salmonelozę zapadają kaczki, u których stwierdzono aż

Tab 2 Występowanie serotypów rodzaju *Salmonella* u drobiu na terenie woj. koszalińskiego w latach 1966-69

Grupa	Serotypy	Kury	Kaczki	Gęsi	Paw	Razem
B	<i>S. paratyphi B</i>		5			5
	<i>S. typhimurium</i>	3	357	1		361
C	<i>S. choleraesuis</i>	2	1		1	4
D	<i>S. enteritidis</i>	2	71			73
	<i>S. dublin</i>		2			2
	<i>S. pullorum-gallinarum</i>	241				241
E	<i>S. anatum</i>		17			17
	Razem:	248 35,3%	453 64,4%	1 0,15%	1 0,15%	703 100%

64,4% wszystkich serotypów izolowanych od drobiu.

Kolibakteriozy i koligranulomatozy najczęściej strat powodują wśród brojlerów. Rozpoznawanie kolibakteriozy i interpretacja wyników laboratoryjnych napotyka na pewne trudności, ponieważ pałeczki okrężnicy mogą być czynnikiem wikłającym pierwotne schorzenie, np. przy mykoplazmozach, a ponadto tylko część szczepów pałeczek okrężnicy uważa się za chorobotwórcze. Określenie serotypów jako kryterium chorobotwórczości nie zawsze jest możliwe ze względu na to, że nie wszystkie szczepy dają się typować serologicznie (5). Powikłania pałeczkami okrężnicy stwierdzono u około 70% piskląt z zapaleniem pępowiny i woreczka żółtkowego.

Tab 3 Przyczyny zamierania zarodków

Patologia legow	Jaja	Kurze	Kaczki	Gęsi	Razem
Jaja nie zapłodnione		49	28	5	82
Przeprzanie w inkubatorach		24			24
Niedobór witaminy A		23			23
Niedobór witaminy B ₂		20			20
Niedobór witaminy D		25			25
Niedobór witaminy E		16			16
Zakażenie pat. białej bieg. piskl.		13			13
Zakażenie pat. okrężnicy		18	36	2	56
Zakażenie <i>Ps. aeruginosa</i>			5		5
Zakażenie <i>Streptococcus sp</i>		6	1		7
Zakażenie <i>Bact. proteus</i>		1	12		13
Zakażenie <i>Staph. epidermalis</i>			3		3
Zakażenie <i>Bacillus cereus</i>		4	1		5
Zakażenie <i>Klebsiella oxytoca</i>		5			5
Przyczyna nie ustalona		25	33	3	61
Razem:		229	119	10	358

Na jednej z ferm u 2-tygodniowych kaczek masowo wystąpiła stafylokokozą. Z narządów wewnętrznych padłych kaczek wyhodowano czystą kulturę *Staphylococcus aureus* β -haemolyticus. Ustalono, że źródłem zakażenia kaczek gronkowcami była ropiejąca rana umiejscowiona na nodze u osoby opiekującej się fermą.

Obserwowano przebieg gruźlicy rzekomej u 4-tygodniowych kaczek w stadzie liczącym 90 sztuk, gdzie w ciągu trzech tygodni padło 46 kaczek.

Z innych chorób zakaźnych rzadko spotykanych u ptaków należy wymienić różycę na fermie kaczek. W narządach padłych kaczek stwierdzono liczne włoskowce różycy. Po podaniu antybiotyków chorym sztukom nastąpiło całkowite wyleczenie.

Zakażenia paciorkowcowe występowały sporadycznie i nie miały większego znaczenia.

Z chorób grzybiczych dwukrotnie u kurcząt i jednokrotnie u perliczek stwierdzono moniliazę przewodu pokarmowego wywołaną przez *Candida albicans*. Ponadto zanotowano nieliczne przypadki aspergilozy płuc u kur i kurcząt.

W rubryce „inne schorzenia” (tab. 1) ujęto zatrucia, urazy mechaniczne, choroby nie rozpoznane itp.

W wymienionym okresie przebadano 358 jaj, pochodzących z Zakładów Wylęgu Drobiu, w celu ustalenia przyczyn zamierania zarodków. Przeprowadzono szczegółowe badania bakteriologiczne z uwzględnieniem innych metod rozpoznawczych podanych przez Borzemska i Butrym (1, 2). Wyniki badań przedstawiono w tab. 3. Ustalono, że wysoki odsetek jaj nie zapłodnionych (23,2%) był spowodowany odrobaczaniem przed okresem lęgowym.

Wnioski

1. Wśród chorób drobiu na terenie woj. koszalińskiego w latach 1966—1969 dominowały salmonelozę, które wynosiły 31,3%.

2. W ostatnich latach obserwuje się szerokie rozprzestrzenienie chorób określonych jako „zespół schorzeń dróg oddechowych”.

Piśmiennictwo

- Borzemska W., Butrym B.: Drobiarstwo 2, 12, 1968.
- Borzemska W., Butrym B.: Drobiarstwo 3, 15, 1968.
- Cąkła A., Karczewski W.: I Sympozjum Zootechników i Lekarzy Wet. poświęcone zagadnieniom drobiarstwa, Wrocław, 24—26.IX.1969.
- Chwałibóg J., Buszkiewicz B.: Medycyna Wet. 21, 464, 1965.
- Ciosek D.: Medycyna Wet. 21, 74, 1965.
- Notopoulos N.: Medycyna Wet. 24, 650, 1968.

Adres autora: dr Stanisław Kozłowski, Koszalin, ul. Bieruta 74.

ITKIN B. Z., PIETRAKOW K. A.: Skuteczność operacyjnego leczenia urazowego zapalenia czepca. (Efektywność operatiwnowo leczenia trawmatycko-skowo rietikulita). Wietierinaria (Moskwa), 46, 2, 73—75, 1970.

Opisano czteroczęściowy metalowy „fiksator” do operacji zważca pomysłu Pietrakowa oraz metodykę zabiegu. Aparat ściśle izoluje jamę brzuszną i ranę ściany brzusznej od zawartości przedłożadków, umożliwiając wykonanie zabiegu w warunkach praktyki terenowej. Efektywność zabiegu wynosi 96—98%. U zwierząt operowanych następuje pełne przywrócenie produktywności zwierzęcia.

T. J.